ފޭޑް ޕްރޮޖެކްޓް:

ކުރުން 1: ކ. ދިއްފުށީބޭރުގައި އަޅާފައިވާ ކަނޑުފަތި ޖެހުއި 2004ގައި. ކަނޑުފަތުގެ އަގު ބޮޑުވެފައިވާ މަސް ހަރުވެއްވުމަށް ދިރިއުޅު އުއްސެއްކަމުގައި ވަނީ ބެލެވިފައެވެ.

މާކަނޑުތަކުގައި އޮޔާރާގޮތަށް ނުވަތަ ހަރުކަށިކުރެވިފައިވާ 'އޮއިވާތި' ކަނޑުފަތީގައި ކަނޑުމަސް އަޔާކަމީ މިހާރު ހުރިހާ މަސްވެރިންވެސް ދަންނަކަމެކެވެ. އަދި މަސްއަރިން ގޮދުން ފަސޭހަކުރުމާއި މަސްބޭނުމިންވަރު އިތުރުކުރުމަށް މިފަދަ ކަނޑުފަތި ބޭނުންކުރުމަކީ މިހާރު މުޅި ދުނިޔޭގައިވެސް އާއްމުކަމެކެވެ. ރާއްޖޭގައި އޮއިވާތި ކަނޑުފަތި ހަރުކުރަން ފެށިފައިވަނީ 1982 ވަނައަހަރުއެވެ. މިހާރު ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި ސާޅީހަށް ވުރެ ގިނަކަނޑުފަތި ހަރުކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ރާއްޖެއަށް ބާނާ ކަނޑުމަހުގެ ބޮޑު އިންސައްތައެއް ބާނަނީ ކަނޑުފަތިތަކާ ކައިރީގައި އެކަ މަސްއަރިންތަކުންނެވެ. ނަމަވެސް، މިހާރުސާބިތު އަދިއިރުވެސް ސައިންޓިފިކް ގޮތުން އޮއިވާތި ކަނޑުފަތީގައި ކަނޑުމަސް 'އަޓްރެކްޓް' ވެއްޖެނަމަ ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެތޯ އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ހޯދިފައެއްނުވެއެވެ. މިފަދަ މަޢުލޫމާތަކީ މަސްވެރިކަން ރާވާހިންގުމުގައި ބޭނުންތެރި ވަރަށް މުހިއްމު މަޢުލޫމާތެކެވެ. މިސާލަކަށް، ކަނޑުމަހަށް އޮއިވާތިކަނޑުފަތި 'ފީލްޑް' އެންމެ ދުރުމިނަކީ ކިހާވަރެއްކަން އެނގިއްޖެނަމަ ކަނޑުފަތި ހަރުކުރާ ގޮތްގޮތުން ހަރުކުރަނީ ހުސްތާގައި ކަނޑުއެޅިދާނެއެވެ. އަދި ކަނޑުގެ މާހައުލަށް އެނބޭ ސަރަހައްދު ބަދަލުވުމުގެ ސަބަބުން ވަކި ކަހަލަ ވާގޮތުގެ ތެރޭގައި ކަނޑުފަތިކައިރީގައި މަސް ހުރުން ނުވަތަ ހުނުނާކަން އެނގިއްޖެނަމަ ދުވަސްވަރުތަކުގައި އޮއިވާތި ކަނޑުފަތިކައިރީގައި މަސްހުރުމާއިކަމަށް މަސްވެރިން ދަނެގެން ނުލާހިފާނެއެވެ.

އޮއިވާތި ކަނޑުފަތީގައި މަސް އަޔާ ކީއްވޭ ނުވަތަ އޮއިވާތި ކަނޑުފަތާ އެސޯސިއޭޓް ވުމުން މަސްތަކަށް ލިބޭ ކޮން ފައިދާއެއް ބެލުމަށް މިހާތަނަށް ކުރެވިފައިވާ އިލްމީ ތަޙުޤީޤުތައް މުރާޖަޢާކުރުމުން އެނގެނީ މަސްއައްވާ ސަބަބު ބަޔާންކުރުމަށް ދެ ހައިޕޮތެސިސްއެއް ކަމުގައެވެ (ފްރެއިން އާއި ޑަގޯރން، 2000؛ ކަސްޓްރޯ އެޓް އަލް، 2002). މިދެ ހައިޕޮތެސިސްއަކީ:

- މީޓިން ޕޮއިންޓް ހައިޕޮތެސިސް: މިހައިޕޮތެސިސްގައި ބުނެފައިވަނީ އޮއިވާތި ކަނޑުފަތީ ކައިރިއަށް މަސްޖަމާވަނީ ހުރިހާފައިވާ މަސް ނުވަތަ މަސްއައިންނަށް އެއްމަސް އެއްއައިން ނުވަތަ އެއްއައިން އެހެން ބައްދަލުވާ މީޓިން އިތުރުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ކަމުގައެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން އެއްތަރުގެ ނުހަނު ލިބޭ ފައިދާއަކީ އަނބިހަރުއަށް ގެސް އެކުގައި ފައިދާއެވެ (ސިކާރަހަކަން ވުމުގެ ފުރުސަތު ކުޑަވުން، ކާނާހޯދުމާއި އަދި ކުއްލިން ފައިވުން).
- އިންޑިކޭޓަރ ލޮގް ހައިޕޮތެސިސް: މިހައިޕޮތެސިސްގެ އަސާސަކަށް ބުނެފައިވަނީ އޮއިވާތި ކުރިޔަށް ނުވަތަ ކަނޑުގައި އާއްމުކޮށް ފެންނަނީ ކަނާ ދިރިއުޅުން ސަރަހައްދުތަކުގައިކަމުގައެވެ. އެހެންކަމުން ތިރީސް އެއްގަނޑު ކަނޑުގައި ހުންނަ ކަނޑުމަސްގެ ޕަރފޯމަންސް ތަންދޭ އިތުރު ސަބަބު ގަސްގަހާ އެއްގޮތަށް ކަނޑުގައި ހުންނަ ލަފާކުރެއެވެ. އަދި ނުވަތަ އިރުސްކަތާ އިންޑިކޭޓަރ ސަރަހައްދުތަކުގައި ގަސްގަހާ ގަމާއި ނުހަނު ކާނާއާއި ސަރަހައްދުތަކެވެ. މިގޮތަށް ދެމުން ކަނޑުމަސް އޮއިވާތިކަމާ އެސޯސިއޭޓް ވުމުގެ އިތުރުވެފައިވާ އެޑެޕްޓިވް ކާނާހޯދާ ސަރަހައްދުތަކުގައި ދިރިއުޅުން ހޯދުމަށް ދަތިވެރިވުމެވެ.

އެކްސްޕާޓް ފުލުހެއް ބޭނުންކުރުމަށް 1980ގެ އަހަރުތަކުގައާއި 1990ގެ އަހަރުތަކުގައި ކުރިއަށްގެންދިޔަ މަދު ދިރާސާއަކުންވެސް (މިދިރާސާތަކުން ރިސީވަރުތަކަށް ކަނޑުގައި 10 ކިލޯމީޓަރު ދުރުން އޮއިވާތި ކަނޑުފަތީ ދުރުގެންތަކަށް ވަކި ސާބިތުކަން ދެއްކިފައި)،

2000ގެ އަހަރުތަކުގައި އޮއިވާލިކަނޑުފަރުތަކާއި ގުޅުންހުރި ދިރާސާގެ މުޅިއުމު ފިޔަވަޅުސޯއް ވަނީ ފެށިފައެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބަކަށްވީ އެމެރިކާގައި ޓުނާފުޑްގައި ހިންގުނު ބައިނަލްއަޤުވާމީ ދިފާޢީކޮށްއެކުމުގައި ވަނީ ބެލެވިފައެވެ.

ކުރެހުން 2: އޮއިވާލި ކަނޑުފަރު ކައިރީގައި ރީނދޫ އުރަހަ ކަންނެލި އައިނަކާއި ފިޔަލަ އައިސްއް. ފޮޓޯ: ޑރ. މާރކް ޖަކާބް.

އުނިވަރސިޓީ އޮފް ހަވާއީގެ ޕޮލާޑިކް ފިޝަރީޒް ރިސާރޗް ޕްރޮގްރާމުގެ އެހީގައި އޮއިވާލި ކަނޑުފަރު ފިޝަރީއެއްގައި ކަނޑުމަސް އެފްއޭޑީތަކާ، ކަނޑުފަރުތަކުގައި ހަރުކުރެވިފައިވާ އެފްއޭޑީތަކާ ރިސާޗަރުންނާއި މަސްވެރިން ޓެގުކުރައިވާ އެފްއޭޑީތަކާ ބެލުމުގެ ކުރިން ދުންގަނޑުވެފައިވެއެވެ. މިދިރާސާއިން ޖެހޭނަން އެޖެންޑާ (2007) ދައްކުވައިދީފައިވަނީ ރީނދޫއުރަހަ ކަންނެލި އެޓަސްޕޯޓްވެފައިވާ އޮއިވާލި ކަނޑުފަރު ކައިރީގައި އޮވެނޑިކަން އެއްވަރަށްވާ ވަށްކަމެއް، އެހެން ކަނޑުފަރުތަކަކާއި، މަތީ ކަނޑުމަތީ، ނަގާލާ ވެފައިވާކަމެވެ. އަދި އެހެން ކަނޑުފަރު ދެކަން ދާއިރު ދަނީ އެކަނޑުފަރުތަކަށް އެނދު ކައިރީގައިވާ ކަނޑުފަރު ދެކަން ކުރުމެވެ.

ފެޑާ (ފިޝް އެގްރިގޭޓިންގ ޑިވައިސަސް އެންޑް އިންސްޓްރޫމަންޓްސް އޮޑޭޓިވް ޓްރެކިންގ) ގެ ނަމުގައި ދުރަތުން ދުނިޔޭގެ އެހެން ހިސާބުގައި ފިޝަރީޒްގެ މަޝްރޫޢުތަކެއްގައި އޮއި އޮއިވާލި ކަނޑުފަރުގައި ޓެގް އިންސްޓްރޫމަންޓް ހަރުކުރެވިގެން ކަނޑުމަހުގެ ބިހޭވިއަރ ދިރާސާކުރެވިފައިވާނެއެވެ. މިފިޝަރީގެ ސަބަބުން ކުރިމަގުގައި ދިރާސާ ކުރުން މުޅިއުމު ދަށަކުރެވިފައި ވަނީ ދިރާސާ ކުރެވިފައެވެ. އެއީ:

1. އޮއިވާލި ކަނޑުފަރުގެ ސަބަބުން ކަނޑުމަހުގެ ބާވަތްތަކުގެ ކަނޑުފަރު ކައިރީގައި އުޅޭ މުއްދަތުގެ ބިހޭވިއަރާއި ހިންގުމަށް އަސަރުކުރާ ކޮންބައިނޭޝަން
2. ސައިންޓިފިކް ފިޝަރީޒް މެނޭޖްމަންޓް ގޮތުގައި އޮއިވާލި ކަނޑުފަރުތަކުން ސީދާ އަސަރުކުރާ ފޮނުވިފައިވާ އަދި ބަލަހައްޓާފައިވާ ސުފާރިސްތަކުގެ ބޭނުންކުރުން.

މިކަމުގައި އެކުލެވިގެންވާ ކުރިއެރުންތަކާއި ބެލެވިފައިވާ ފުރިހަމަ ގޮތުގެ ނަތީޖާތައް (ހަރުކުރެވިފައިވާ އަދި އޮރިޖިނަލް) ތެރެވެފައިވާ ކަނޑުފަރުގެ ސަބަބުން މަހުގެ ބިހޭވިއަރާއި ބިސްކަތިގެން ބެލެވެއެވެ. އަދި މިކަމަށް އޮއިވާލި ކަނޑުފަރުތަކުގެ ކައިރީގައި ކުރެވޭ މަސްވެރިކަން މެނޭޖްކުރުމަށް ކަނޑައެޅުން ބޭނުންތެރި މަޢުލޫމާތު ކަމުގައިވަނީ ބެލެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ކުރެވޭ ދިރާސާ ސުފާރިޝްތަކަކީ:

- އޮއިވާލި ކަނޑުފަރު ތަކުގެ ސަބަބުން ކަނޑުމަހުގެ ދާއިމީ ސްޓޮކު މޮނިޓަރކުރުން ބިހޭވިއަރއަށް ބަދަލުވާތީ އާއި

- އޮއިވާލި ކަނޑުފަތިތަކުގެ ސަބަބުން މަސްވެރިންގެ ބައްޓޫޅިއަށް އަންނަނީ ކޮންބަދަލުތަކެއްތޯއާއި
- އޮއިވާލި ކަނޑުފަތިއަށްދުރު ދިމަކުންދިމަށް ނުވަތަ މަދުކޮށްދިނަމަ ކަނޑުމަހުގެ ސްޓޮކަށް ގެއިލިކުން އަންނާނީ ކޮންބަދަލުތަކެއްތޯއެވެ.

ދުވަސްއަށް ކުރެވުނު ދިރާސާ މުޅިއުމު ކަމަކީ މުޅިން އާއި ދިރާސާއްކަވެ. އޮއިވާލި ކަނޑުފަތިތަކުގެ ކައިރިއަށް މަސްޖަމާވެ ކަނޑުފަތުއްމާ އެސްޓިމޭޓްގެ އުޅުންކަމާއި ކަނޑުފަތިތަކަށް ދިސާބާ ބޮޑުބޮޑުވެގެން ގޮތެއް ބޭނުންކުރެވިދާނެކަމުގެ ހުށަހެޅުމެވެ. އެހެނީ ކަނޑުމަސް އޮބްޖެކްޓް ކޮން ސްޓޭޓްކުރަނީ ވަރަށް އުދަނގޫކަމެވެ. އޮއިވާލި ކަނޑުފަތިތަކުގައި އިންސްޓްރޫމަންޓްތަކުން ދާއިމީގޮތުގައި ހަރުކުރެވިފައިވަ ކަނޑުފަތިތަކަށް ވެގެންދާނެ ޖަމާވާ ކަނޑުމަހުގެ ބޮޑުމިނުގެ ބޭނުންތަކެވެ. އިތުރު ތަފްޞީލް ނުވަތަ ދިރާސާގެ ކުރިމަތިލާ ބޭނުންތަކާއި ބޮޑުމިނު ވަނީ ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

ރާއްޖޭގައި ކަނޑުމަސްވެރިކަމުގެ ދިރު ބަލިބައެއްގެ ޒުވާބެކެވެ. ރާއްޖޭގައި 40 އަކަށް އޮއިވާލި ކަނޑުފަތި ހަރުކުރެވި އަތި ހުރިމިރޮއްކާގައި އެތަކެތި ބަލައިގަތުމަށް ކަމެއް ދިރާސާއެއް ކުރަން އެގޮތުން ޒުވާބެކުގައި ވަނީ ބަލައިދީފައެވެ. މިގޮ، ރާއްޖޭ ތަމްސީލު ކުރަނީ މިފަދަ ދިރާސާކުރުމުގެ ހަރުކަށި ފުރޮޅޭ މާކަމެވެ. ވެރިން ދިރާސާކޮށް ސަރަޙައްދުގެ މިހާރު ތިބި ބަލިނުކަފެ ކުރަނީ ބަލައިގަނެ ސަކަރާއްސޯސިން ނާއި ވެރިވެން މިފަދަ ދިރާސާ ފުރަގަހަކުރަމުން ހިންގާކަމަށް ވެރިން ދިރާސާކޮށް ސަރަޙައްދު މިދާއިރާގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފުރިހަމަ ވެގެންދާނެކަމަށެވެ.

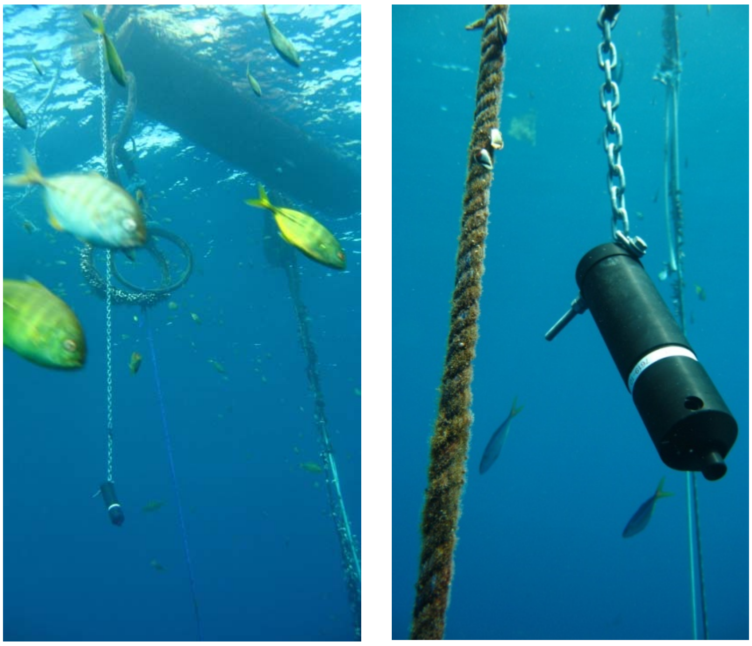

ކުރުނު 3: ވީޑިޔޯ މިއަރު-2 ޖަހާސްވަރު (ލިސިރިންގް ސްޓޭޝަން ކަނޑުފަތުއްތަކުގައި ހަރުކޮށްފައި)

ފުރަމާލޭ ލެބުގެ މަޤްސަދާއި ދިރާސާ ސްޓޭޝަން

ފުރަމާލޭ ލެބް ފުރުޖެކްޓްގެ މަޤްސަދަ

1. އޮއިވާލި ކަނޑުފަތީގެ ސަބަބުން ކަނޑުމަހާއި އެހެނިހެން މަހުގައި ބާވާތްތަކުގެ ބިހޭވިއަރާއި އިކޮލޮޖީއަށް ބަލައިލުމުން.
2. ސްޓެކް އެސެސްމަންޓުމަށް ފުށުއެރުމަށް ސައިންޓިފިކް މަސްވެރިކަން ފުރަޖެކްޓުތަކުގެ ޒުވާބުގައި ކަނޑުފަތި ތަން ބޭނުންކުރުން

ޓޫރިޒަމް ވިޝަން ދިމާއިރާއިން އެހެން ގައުމުތަކުގައި (އައިއެލްއޯ ފްރޭންސް، ޔުނިވަރސިޓީތައް ހަވާ، ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް
ބޮލޮނިއާ، ސްކިލްސް ޑިވެލޮޕް އެޑިއުކޭޝަން) ކުރަމުން ގެންދާ ދިރާސާގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައެވެ. މިއީ ޓޫރިޒަމް ވިސް ތިއީގައިވާ
ދާއިރާގެ ކޮންޓްރިބިއުޝަން ކުރަމުން ގެންދާނެއެވެ.

- ބައިނަލް އަޤްވާމީ ގޮތުން ދިމާއިރާއިން ކުރަމުން ގެންދާ މަސައްކަތަށް އެހީތެރިވުން.
- ފެރީ ރިސާރޗް ސްކޫޓަރު ދިރާއިރާގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ރިސާރޗް ވިއުގާ ފުޅާކުރަން ވެގެންދިޔުން.
- ކުރެވޭ ދިރާސާގެ ނަތީޖާ ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަން ފެށިކުރުމަށް ފުރިހަމަ އަދި ބޭނުންތެރި މައުލޫމާތު ތަކެއް ލިބިގެންދިޔުން.

އަދި ހެއްސަކަތެއްގައި ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމާއި ކަނޑުފަތި ބެލެހެއްޓުމުގައި މިހާރުވެސް ބޭނުންކުރެވިދާނެ މައުލޫމާތު ތަކެއް
ލިބިގެންދާނެއެވެ. މިސާލަކަށް:

- ރާއްޖޭގެ ކަނޑުފަތި ތަކެއް ކައިރީގައި މަސް އަވަށްޓެރިވާ ހުންނަ ކާނާތަކާއި އަނދަވަޅުތައް ބެލުން،
- ރާއްޖޭގެ ކަނޑުފަތީގެ ފަރުތަކުގައި މަސްއާލާތާއި ކާނާތަކާއި އަނދަވަޅުތައް ހުރިތޮށިބެލުން،
- ކަނޑުފަތި ތަކުގެ އަޑިއަދި ވިލުކުރުމުން ނުވަތަ ޖެހެކުރުމުން މަސްއާއިންތަކުގެ ސްޕީޝީސްތައް ޖައިވިކަރުސްއަށް އަސަރު
ކޮށްބަދަލުތަކުއޮތްބެލުން، އަދި
- ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުގައި ކަނޑުމަހުގެ އުފެދުންވަރު ދެނެގަތުމަށް ޖުމާލީކަނޑުފަތި ބޭނުންކުރެވިދާނެ މިންވަރު ބެލުން.

މިސާލުތަކުގެ ގޮތުން ހުރުމުގައި ކުރިޔަށް ބަނދުން ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ދަށުން ކުރެވިދާނެ ދިރާސާތަކުން ލިބިދާނެ ތިއަރޮޖިކަލް އަދި
ބޮޓަނިކަލް ކުރިއެރުންތަކުން ލިބިދާނެއެވެ.

ފަންޑިންގ:

- ބައިލެޓް: ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގައިވެރިސްޓީ ޔުނިޓް ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް ޕްރޮޖެކްޓަކީ ފެންޑޮވް ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް ބޮލޮނިއާގެ
ބޮލޮނިއާ ޔުނިވަރސިޓީ ފަންޑުކުރުމުން 3 އަހަރުދުވަހުގެ (2008 ނު 2010) ޕްރޮޖެކްޓެކެވެ. މެރިން ރިސާރޗް ސެންޓަރު
ބައިވެރިވާ ބައިނަލް އަޤްވާމީ މިޕްރޮޖެކްޓަށް އޭރުވީ ކަނޑުފަތީގެ ކައިރީގައި އޮތް މަހުގެ ވަސީލަތްތަކުން އުފެއްދޭ މިންވަރު
ދެނެގަތުމަށް (ބޮލޮނިއާ ޔުނިވަރސިޓީއިން ފަންޑުކުރަން) ޢަމަލުކުރާ ޕްރޮޖެކްޓެކެވެ. މިޕްރޮޖެކްޓްގެ މެރިން ރިސާރޗް ސެންޓަރަށް
ފައިސާގެ ހިލޭ ލިބުމުން ދިޔައެވެ.

- ލޯން: ޔުރަޕިއަން ކޮމިޝަނުން ފަންޑުކުރާ މިޕްރޮޖެކްޓަކީ ސަރަޙައްދު ކުރާ ނޫނުވާ އިކޮލޮޖިކަލް އަސަރުތައް
ދިރާސާކުރުން ގޮތުގައި ދިރާސާކުރަމުން އެކުލަވާލުމުގައި ޕްރޮޖެކްޓްގައި ވެއެވެ. މިޕްރޮޖެކްޓަކީ އެހީގައި ރާއްޖޭގެ ކަނޑުފަތީގައި
ޓެކްނިކަލް ހުނަރު އަދި ކެޕޭސިޓީ ބިލްޑް ކުރުމަށްޓަކައި މިނިސްޓްރީގެ އެއްބާރުލުމާއިއެކު ކަނޑުފަތި ބޭނުންކުރުމުގެ ކުރިއެރުން
މެރިން ރިސާރޗް ސެންޓަރުގެ މުވައްޒަފުންގެ ހާސްކަރުދާސް ދިރާސީ ބަޔާންކުރުމަށް ވަނީ ޢަމަލުކުރެވެ.

- އޭޑީއެން: ބައިނަލް އަޤްވާމީ ޕްރޮޖެކްޓެއް ކަމަށްވާ އޭސިއަން ޓެކްނިކަލް ސްކޮލަރޝިޕް ދެމަހުގެ ކަނޑުފަތިގައި އުފެދޭ ހަލާކު
ރިސާރޗް އެކާޑް ބޮޑުއެއް ހަމަޖެހިފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓެކެވެ. މިކަމުގެ ބޭނުމަކީ ފޯރުމުގެ ހުނަރުއަށް ހާސިލްކުރުމެވެ.
އެކުލަވާ ދިމައް ކަމުގެ ބަވަތްތަކުގެ ބިޔަވެއް ސްޓޭޝަނުގައި. ހުރެންގެ އިންޖީނާ ކަނޑުގެ ޓެކްނިކަލް އެހީގެ ރާއްޖޭގައި 12
ސަރަހައްދު ތެރެއިން އެއްސަރަހައްދު. މިޕްރޮޖެކްޓްގެ ދަށުން ސްކޮލަރޝިޕް ދެއި ރާއްޖޭގައި އަބުރާސް ރިސާރޗް
ތަކެއް ފަހިކުރުމުގައި ހުނަރު ހޯދަ ވަނީ ދަސްކޮށްފައެވެ. މި ރިސާރޗްގައި ހުރިހާ މައުލޫމާތީ ސަރަހައްދު
ރިސާރޗް ކުރުމުގެ ކުރުން ތަފާސްހިސާބު ރިސާރޗް ތަކަށްވެދާނެއެވެ.

- <u>ފޮރިން ރިސާރޗް ސެންޓަރ:</u> ސެންޓަރުން މިޕްރޮޖެކްޓަށް ކުރާނެ ހަރަދަކީ ޓްރެވަލް ސްޕެންސަސް ކަންތައް ބޮޑުބައެއް ފީލްޑް މަސައްކަތަށްބޭނުން ވާ ދަތުރުތަކަށް ކުރާ ހަރަދުކަމެވެ. މިފައިސާ ވަނީ 2009 ވަނައަހަރު ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައެވެ.

މަތީގައި ދެންނެވުނު ތިން ޕްރޮޖެކްޓްގެ އެހީގައި ޗާޕްކުރެވޭފޮތް 2009 ވަނައަހަރު ފުރިހަމަކުރާނެއެވެ. އަދި މަސައްކަތް ފާހަގަކުރުން މިމަސައްކަތް ފުރިހަމަކުރާ މިޕްރޮޖެކްޓް އެހީތެރިން ހަދަމާކުރުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދާއިރާތަކުން އިތުރު ފައިސާ ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރަމުންނެވެ.

ފޮރިން ރިސާރޗް ސެންޓަރ
25 ޖެނުއަރީ 2009